

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Br. 00- 63-8/24-
Podgorica, 21. jun 2024. godine

INFORMACIJA

**O UČEŠĆU SEKRETARA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE SLAVE BURIĆ
NA ONLAJN SASTANKU SA PARLAMENTARCIMA KOJI SU BILI ČLANOVI
DELEGACIJA DRŽAVA U TIJELIMA UJEDINJENIH NACIJA ZA LJUDSKA PRAVA,
održanom 20. juna 2024. godine**

Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode Slava Burić učestvovala je na onlajn sastanku sa parlamentarcima koji su bili članovi delegacija država u tijelima Ujedinjenih nacija za ljudska prava, koji je organizovala Interparlamentarna unija (IPU).

Sastanak je održan 20. juna 2024. godine.

Na sastanku koji je okupio oko 40 parlamentaraca istaknuto je da sistem UN-a za ljudska prava obuhvata različite međunarodne mehanizme koji imaju za cilj da prate u kojoj mjeri se države pridržavaju svojih međunarodnih obaveza u vezi sa ljudskim pravima, uključujući Univerzalni periodični pregled (UPR) i periodične preglede od strane ugovornih tijela osnovanih u okviru devet osnovnih ugovora UN-a o ljudskim pravima. Naglašeno je da UPR i procesi revizije ugovornih tijela pružaju važne smjernice i preporuke za države da procijene stepen napretka i utvrde područja koja zahtijevaju ulaganje dodatnih napora da se obaveze koje se odnose na ljudska prava pretoče u djelo.

Prepoznajući ključnu ulogu parlamentaraca u sprovođenju preporuka Ujedinjenih nacija, IPU i UN aktivno promovišu veći stepen učešća parlamenata u svakoj od faza ovog procesa, uključujući učešće poslanika u samom pregledu koji su dio zvanične državne delegacije ili posmatrači.

Putem video poruke učesnicima se obratio Martin Čungong, generalni sekretar Interparlamentarne unije. Istakao je da IPU prati učešće sadašnjih i bivših poslanika u tijelima UN-a za ljudska prava od 2018. godine, pa njihovo istraživanje ukazuje na pozitivan trend učešća parlamentaraca u ovim procesima, jer se broj učešća povećao sa 20 u 2019. godini na 64 u 2024. godini. U saradnji sa Kancelarijom UN za ljudska prava (OHCHR), IPU je posvećen unapređenju ove uključenosti i kroz direktno učešće u mehanizmima UN-a za ljudska prava. Naglasio je da parlamenti imaju ključnu ulogu u zaštiti ljudskih prava, u raspravi o javnim politikama u ovoj oblasti i nadzoru nad sprovođenjem zakona.

U okviru sesije na temu „Interaktivna diskusija o iskustvu pridruživanja delegacijama koje su pregledali mehanizmi UN za ljudska prava u Ženevi“ uvodno obraćanje imala je Kaltoum Farah Said, predsjedavajuća Zakonodavnom odboru Džibutija. Istakla je da je od 2019. godine značajno ojačana uloga poslanika u pitanjima koja se tiču zaštite ljudskih prava, kao i da su pojedini poslanici učestvovali u Četvrtom ciklusu Univerzalnog periodičnog pregleda. Delegacija Parlamenta Džibutija bila je i dio Međuministarske komisije koja je predstavljala nacionalni izvještaj o stanju ljudskih prava. Takođe, učestvovali su i u podnošenju Izvještaja pred Komitetom UN za eliminaciju diskriminacije žena.

Na drugoj sesiji na temu „Interaktivna diskusija o aktivnostima preduzetim nakon pregleda“ uvodno izlaganje imala je Sofio Kiladze, bivša poslanica u Gruziji, članica UN Komiteta

za prava djeteta. Istakla je da Gruzija ima značajno iskustvo u ovoj oblasti i nastoji na sistematski način da odgovori na sve preporuke relevantnih tijela za ljudska prava kako bi unaprijedili stanje u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda. I sama je bila dio delegacije koja je učestvovala u predstavljanju nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Ženevi. Ukazala je na važnu ulogu parlamenta u realizaciji preporuka i nadgledanju aktivnosti vlade u ovom procesu.

Predstavnik Parlamenta Uzbekistana ima dugogodišnje iskustvo u ovoj oblasti i učestvovao je u sva četiri ciklusa UPR procesa, a takođe je bio prisutan i na raspravama o 40 izvještaja pred 16 različitih tijela. U Uzbekistanu Zajednička parlamentarna komisija za ljudska prava priprema nacrt izvještaja o stanju ljudskih prava koji se usvaja u Parlamentu i posredstvom Ministarstva vanjskih poslova šalje se Savjetu za ljudska prava na razmatranje, a poslanici su dio delegacije Vlade koja predstavlja Izvještaj na sjednici Savjeta. Nakon razmatranja nacionalnog izvještaja, državna delegacija predstavlja preporuke Savjeta za ljudska prava Parlamentu koji ima važnu ulogu u njihovom sprovođenju.

Predstavnici parlamenata: Burkine Faso, Čada, Nigerije, Pakistana, Saudijske Arabije, Meksika, Brazila, Centralno Afričke Republike i Crne Gore predstavili su svoja iskustva koja se odnose na učešće u tijelima Ujedinjenih nacija za ljudska prava.

Predstavljajući iskustvo Skupštine Crne Gore, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode Slava Burić je saopštila da je Skupština Crne Gore po prvi put bila uključena u predstavljanje Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava na sjednici Radne grupe Savjeta UN za ljudska prava, održanoj u Ženevi 8. maja 2023. Naglasila je da je to bila i jedna od preporuka Interparlamentarne unije datih u cilju jačanje uloge odbora za ljudska prava i slobode i uključivanja parlamenata u proces Univerzalnog periodičnog pregleda, odnosno u izradu, predstavljanje izvještaja o stanju ljudskih prava i praćenje realizacije preporuka dobijenih u okviru UPR procesa. Delegacija Crne Gore koju su činili predstavnici sve tri grane vlasti, a koju je predvodio ministar ljudskih i manjinskih prava, učestvovala je na sjednici Savjeta Ujedinjenih nacija za ljudska prava na kojoj je predstavljen Nacionalni izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori za period 2018-2022. godina u okviru četvrtog ciklusa univerzalnog periodičnog pregleda. Tom prilikom predstavljeni su ostvareni napredak, izazovi i obaveze Crne Gore u oblasti jačanja sistema zaštite i poštovanja ljudskih prava i sloboda.

Sekretar Odbora je saopštila da je u cilju kvalitetnije i sveobuhvatne pripreme za učešće na sjednici Savjeta UN za ljudska prava u Ženevi, savjetnica UN za ljudska prava, u saradnji sa UN agencijama u Crnoj Gori, Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava i Ministarstvom vanjskih poslova, organizovala dva pripremna sastanka za članove crnogorske delegacije koji su održani krajem aprila i početkom maja prošle godine. Navedeni sastanci su bili od izuzetnog značaja za cjelokupnu crnogorsku delegaciju i pomogli su u pripremi kvalitetnog scenarija za sjednicu Savjeta UN za ljudska prava.

S obzirom da predsjednik Odbora zbog brojnih službenih obaveza i održavanja parlamentarnih izbora nije bio u mogućnosti da učestvuje na sjednici Savjeta UN za ljudska prava u Ženevi, po ovlaštenju predsjednika Odbora i uz odobrenje generalnog sekretara Skupštine Crne Gore, na sjednici Radne grupe Savjeta UN za ljudska prava učestvovala je sekretar Odbora za ljudska prava i slobode i imala izlaganje o izbornom zakonodavstvu.

Sekretar Odbora je učesnike ovog sastanka informisala da je proces pripreme Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori podrazumijevao konsultacije u kojima su učestvovali predstavnici državnih organa, parlamenta, nacionalne institucije za zaštitu ljudskih prava i sloboda, civilnog društva i Ujedinjenih nacija.

Tokom interaktivnog dijaloga na sjednici Radne grupe Savjeta UN za ljudska prava u Ženevi 87 delegacija je dalo izjave. Crna Gora je primila ukupno 247 preporuka, a u okviru usvojenog Nacrta izvještaja Radne grupe Crna Gora je prihvatila 225 preporuka, kao preporuke koje su u procesu implementacije ili već implementirane, notirala je 15 preporuka, dok je sedam preporuka ostavljeno za dodatno razmatranje.

Nakon toga, Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 27. jula 2023. godine je usvojila Poziciju u odnosu na zaključke i/ili preporuke, obaveze i odgovore države učesnice preglednog procesa (Addendum) Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru četvrtog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija za period 2018-2022. godina. U tom dokumentu Crna Gora je obrazložila da od 7 sedam preporuka koje su ostavljene za dodatno razmatranje Crna Gora nije prihvatila šest preporuka, a pozicije Vlade Crne Gore u odnosu na odbijene preporuke su detaljno obrazložene. Konačno usvajanje Izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori realizovano je 2. oktobra 2023. godine u okviru 54. zasijedanja Savjeta za ljudska prava.

Nakon usvajanja Izvještaja, pristupilo se izradi Nacionalnog akcionog plana za sprovođenje preporuka. Radni tim koji priprema Akcioni plan čine predstavnici svih relevantnih institucija koje su učestvovala i u izradi prethodnih dokumenata za UPR proces. Planirano je donošenje srednjeročnog (2 godine), a nakon toga dugoročnog (završnog, 4 godine) Akcionog plana za realizaciju preporuka dobijenih u okviru četvrtog ciklusa UPR procesa. Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode je saopštila da je tokom prethodnih dva mjeseca održano nekoliko sastanaka Radne grupe zadužene za izradu Akcionog plana za sprovođenje preporuka iz UPR procesa i nada se da će isti biti uskoro pripremljen. Izrazila je očekivanje da će Skupština Crne Gore 28. saziva imati aktivnu ulogu u realizaciji preporuka, kako u okviru svoje zakonodavne aktivnosti, tako i realizacijom kontrolne i nadzorne funkcije. Takođe, naglasila je da je Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2024. godinu utvrđeno razmatranje Izvještaja Radne grupe Savjeta za ljudska prava povodom razmatranja Izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) i Akcionog plana za implementaciju datih preporuka (III kvartal), tako da će Odbor, u skladu sa svojom nadležnošću, i na taj način dati svoj doprinos ovom procesu.

Na samom kraju sastanka Rogier Huizenga, rukovodilac IPU Programa za ljudska prava je najavio da će Interparlamentarna unija nastaviti da pruža podršku većem stepenu učešća parlamenata u mehanizmima UN-a za ljudska prava.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović